

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

3.1 วิธีการเก็บข้อมูล

เพื่อให้การศึกษามีข้อมูลอย่างกว้างขวาง ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ดังนี้

3.1.1 ศึกษาจากเอกสาร

ศึกษาจากเอกสารเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล รูปแบบการบริหารงานบุคคลของมหาวิทยาลัยทั้งของไทยและต่างประเทศ รูปแบบการบริหารงานบุคคลของมหาวิทยาลัยไทยที่เป็นมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐบาล เช่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี และข้อมูลของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ แล้วนำข้อมูลที่ศึกษาจากเอกสารมาสร้างเป็นตัวแบบ

ประเภทของเอกสาร

ก. เอกสารประเภทหนังสือ บทความทางวิชาการ รายงานการวิจัย รายงานประจำปีของหน่วยงาน รายงานการประชุม รายงานการสัมมนา

ข. พระราชบัญญัติของมหาวิทยาลัย นโยบายของรัฐบาล มติคณะรัฐมนตรี นโยบายและแนวทางปฏิบัติของทบวงมหาวิทยาลัย คำสั่ง คำชี้แจง หรือแนวทางปฏิบัติของหน่วยงาน

ค. บทความหรือบทวิจารณ์ในหนังสือพิมพ์และวารสาร

3.1.2 ศึกษาเชิงสำรวจ

1. กลุ่มประชากรในการศึกษา

กลุ่มประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ คณาจารย์และข้าราชการของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 6,108 คน จำแนกเป็น

(1) ข้าราชการสาย ก ได้แก่ คณาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัย จำนวน 1,951 คน ซึ่งในจำนวนนี้ เป็นผู้ดำรงตำแหน่งบริหาร 288 คน ไม่ดำรงตำแหน่งบริหาร 1,663 คน

(2) ข้าราชการสาย ข และ ค จำนวน 4,157 คน ซึ่งในจำนวนนี้ เป็นผู้ดำรงตำแหน่งบริหาร 143 คน ไม่ดำรงตำแหน่งบริหาร 4,014 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

โดยที่กลุ่มประชากรในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวน 6,108 คน ต้องการระดับความเชื่อมั่นไม่น้อยกว่าร้อยละ 95 ต้องใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 361 ตัวอย่าง โดยยึดตารางของ Hendal (Hendal อ้างในสถาบันวิจัยสังคม, 2542 : 119) ผู้วิจัยได้ปรับให้เป็นจำนวน 400 ตัวอย่าง เพื่อสะดวกในการจำแนกสำหรับสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นสัดส่วนกับประชากรของกลุ่มนั้น ๆ ดังนี้

(1) กลุ่มคณาจารย์ประจำที่ดำรงตำแหน่งบริหารในมหาวิทยาลัย ได้แก่ อธิการบดี รองอธิการบดี คณบดี ผู้อำนวยการสถาบัน/สำนัก รองคณบดี รองผู้อำนวยการสถาบัน/สำนัก และหัวหน้าภาควิชา จำนวน 20 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบ Purposive Sampling

- (2) กลุ่มคณาจารย์ประจำที่ไม่ดำรงตำแหน่งบริหารตาม (1) จำนวน 110 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบ Accidental Sampling
- (3) กลุ่มข้าราชการสาย ข และ ค ที่ดำรงตำแหน่งบริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการกอง เลขานุการคณะ หัวหน้าฝ่าย และหัวหน้างาน หรือตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น ซึ่งไม่ต่ำกว่าหัวหน้างาน จำนวน 10 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบ Purposive Sampling
- (4) กลุ่มข้าราชการสาย ข และ ค ที่ไม่ดำรงตำแหน่งบริหารตาม (3) จำนวน 260 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบ Accidental Sampling

การเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มที่ (2) และ (4) กระจายตามหน่วยงานต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยโดยกำหนดจำนวนตัวอย่างในแต่ละหน่วยงานเป็นสัดส่วนกับบุคลากรในหน่วยงานนั้น ส่วนตัวอย่างในกลุ่ม (1) และ (3) ไม่ได้กระจายตามหน่วยงาน เนื่องจากส่วนหนึ่งเป็นผู้บริหารระดับสูงและมีจำนวนน้อย ปรากฏว่าจากแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด 400 ชุด ได้รับตอบกลับมา 346 ชุด คิดเป็นร้อยละ 86.5 เมื่อนำมาตรวจสอบพบว่ามีแบบสอบถามที่มีคำตอบไม่สมบูรณ์ จำนวน 3 ฉบับ จึงได้คัดออก เหลือแบบสอบถามที่นำมาวิเคราะห์ 343 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85.7 จากนั้นจึงนำข้อมูลทั้งหมดมาประมวลผลโดยโปรแกรม SPSS for Windows

3 เครื่องมือในการวิจัย

ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยโดยนำข้อมูลที่ศึกษาจากเอกสารมาสร้างเป็นตัวแบบ และแปลงเป็นแบบสอบถาม โดยแบบสอบถาม มี 2 ชุด คือ

(1) แบบสอบถามสำหรับอาจารย์/ข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งบริหาร แบบสอบถามชุดนี้มี 4 ตอน แต่ละตอนมีสาระสำคัญ ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามถึงข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ตำแหน่งทางวิชาการ ตำแหน่งบริหาร หน่วยงานที่สังกัด การเป็นสมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญ อายุ อายุราชการ และระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งบริหาร

ตอนที่ 2 สอบถามความเข้าใจเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนสถานภาพของมหาวิทยาลัยไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐบาล โดยมีคำถาม 9 ข้อ ให้เลือกตอบว่า “ใช่” หรือ “ไม่ใช่”

ตอนที่ 3 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนระบบการบริหารมหาวิทยาลัยไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐบาล คำถามมี 6 ข้อ คำถามแต่ละข้อมีคำตอบให้เลือกตอบ รวมทั้งให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นโดยอิสระ

ตอนที่ 4 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารงานบุคคลที่เหมาะสมของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในสถานะที่เป็นมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐบาล ซึ่งโครงสร้างดังกล่าวนี้ศึกษาจากเอกสารแล้วนำมาสร้างเป็นตัวแบบแล้วจึงดัดแปลงเป็นแบบสอบถาม มีประเด็นคำถามเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. องค์กรกลางบริหารงานบุคคล
2. สถานภาพของบุคลากรมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ตามระบบใหม่
3. การสรรหาบุคคลและการทดลองปฏิบัติงาน
4. การได้รับเงินเดือน
5. การประเมินผลการปฏิบัติงาน

6. การพัฒนาบุคคลและควมมีประสิทธิภาพ
7. สิทธิและประโยชน์เกื้อกูล
8. การออกจากงาน

ในแต่ละเรื่องมีคำถามเพื่อสอบถามความเห็น การประเมินค่าความเหมาะสมใช้วิธีการของ Likert scale โดยให้ค่าความเหมาะสม มี 5 ระดับ มีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง เหมาะสมอย่างยิ่ง
- 4 หมายถึง เหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง
- 2 หมายถึง เหมาะสมน้อย
- 1 หมายถึง ไม่เหมาะสม

(2) แบบสอบถามสำหรับอาจารย์/ข้าราชการ ที่ไม่ดำรงตำแหน่งบริหาร แบบสอบถามชุดนี้มี 4 ตอน เช่นเดียวกัน แต่ละตอนมีสาระสำคัญ ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามถึงข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เป็นข้าราชการสายใด (ก, ข, ค) ตำแหน่งทางวิชาการ ตำแหน่งชำนาญการ เคยดำรงตำแหน่งบริหารหรือไม่ หน่วยงานที่สังกัด การเป็นสมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญ อายุ อายุราชการ

ตอนที่ 2 สอบถามความเข้าใจเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนสถานภาพของมหาวิทยาลัยไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐบาล โดยมีคำถาม 9 ข้อ ให้เลือกตอบว่า “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” โดยคำถามเป็นคำถามเดียวกับชุดที่ 1

ตอนที่ 3 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนระบบการบริหารมหาวิทยาลัยไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐบาล คำถามมี 6 ข้อ คำถามแต่ละข้อมีคำตอบให้เลือกตอบ รวมทั้งให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นโดยอิสระ โดยคำถามเป็นคำถามเดียวกับชุดที่ 1

ตอนที่ 4 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารงานบุคคลที่เหมาะสมของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในสถานะที่เป็นมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐบาล ซึ่งโครงสร้างดังกล่าวนี้ศึกษาจากเอกสารแล้วนำมาสร้างเป็นตัวแบบแล้วจึงดัดแปลงเป็นแบบสอบถาม สาระสำคัญจะคล้ายกับคำถามในชุดที่ 1 โดยมีประเด็นคำถาม 9 ข้อ เกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. องค์กรกลางบริหารงานบุคคล
2. ประเภทของบุคลากรตามระบบใหม่
3. การสรรหาบุคคล
4. การได้รับเงินเดือน
5. การเลื่อนขั้นเงินเดือน
6. การประเมินผลการปฏิบัติงาน
7. สิทธิและประโยชน์เกื้อกูล
8. การพัฒนาบุคลากร
9. การออกจากงาน

คำถามแต่ละคำถามมีคำตอบให้เลือกตอบได้หลายข้อ ยกเว้นคำถามเรื่อง ประเภทของบุคลากร และการเลื่อนขั้นเงินเดือนที่ให้เลือกตอบเพียง 1 ข้อ และทุกคำถามมีช่องว่างให้แสดงความคิดเห็นโดยอิสระ

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร วิเคราะห์สถานภาพปัจจุบันของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ วิสัยทัศน์และแนวนโยบายของสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หลักการของมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐบาล การดำเนินงานของมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐบาลที่มีอยู่ในปัจจุบัน เพื่อกำหนดรูปแบบการบริหารงานบุคคลของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ให้สอดคล้องกับการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐบาล

3.2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS (Statistical Package for Social Sciences)

- (1) การวิเคราะห์ตัวแปรเดียว (Univariate) สถิติที่ใช้ คือ ร้อยละและค่าเฉลี่ย เพื่อแสดงคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง
- (2) การวิเคราะห์ตัวแปรคู่ (Bivariate) ใช้การทดสอบแบบ Nonparametric ซึ่งข้อมูลจะต้องเป็นแบบนาม (Nominal) หรือ จัดอันดับ (Ordinal) สถิติที่ใช้ทดสอบคือ ไคสแควร์ (Chi-square) เพื่อยืนยันระดับความสัมพันธ์ของตัวแปร ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05